

Sınıf Yönetimi

Editör: Ruhi SARPKAYA

Editör: Prof. Dr. Ruhi SARPKAYA

SINIF YÖNETİMİ

ISBN 978-625-5704-33-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımları; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yaynevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınıları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yaynevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim katalogu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınıları taramaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Eylül 2011, Ankara

9. Baskı: Eylül 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş

Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Tarcan Matbaacılık Yayın. San.

İvedik Cad. No: 417

Yenimahalle/ANKARA

Kızılbey Vd 8230201756

Yayınçı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47663

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayinevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Sevgili Okuyucumuz,

Sınıf Yönetimi kitabı, **Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)** tarafından 2011 yılında *Üniversite Ders Kitapları Telif ve Çeviri Eser Ödülü*'ne layık görülmüştür. Bu ödül, eserin akademik niteliğini ve eğitim bilimleri alanındaki özgün katkısını tescillemiştir. Kitabın oluşumuna katkı sunan tüm yazar arkadaşlarına ve meslektaşlarına teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim, yaşamın her alanında karşımıza çıkan evrensel bir süreçtir. Ancak, planlı ve sistemli eğitim-öğretim faaliyetlerinin en yoğun ve etkili olarak yürütüldüğü yerler okullardır. Bu faaliyetlerin somutlaşlığı ve öğrencilerin bilgi, beceri ve değerlerle donatıldığı temel ortam ise sınıflardır. Eğitim sistemimizin genel ve özel amaçlarına ulaşmasında, sınıflarda yürütülen öğretim etkinliklerinin niteliği belirleyici bir rol oynar. Bu niteliğin artırılması, yalnızca öğretmenin alan bilgisine ve genel kültürüne değil, aynı zamanda eğitim bilimleri alanında ve özellikle sınıf yönetimi becerilerinde yetkinleşmesine bağlıdır. Alan ve genel kültür bilisi güçlü olsa da, eğitim bilimleri alanında yeterli donanıma sahip olmayan bir öğretmenin, eğitsel hedefleri öğrencilerine planlı ve kalıcı biçimde kazandırmaması çoğunlukla rastlantılara kalmaktadır. Oysa çağdaş eğitim, bireylerin davranışlarını istendik amaçlar doğrultusunda, rastlantısal değil, planlı ve programlı biçimde dönüştürmeyi gerektirir. İşte bu noktada, sınıf yönetimi becerileri yaşamsal öneme sahiptir.

Bu kitap, öğretmen adayları ve meslekteki öğretmenler için, sınıf yönetimi becerilerini bilimsel temeller üzerinde geliştirecek kapsamlı bir rehber olarak tasarlanmıştır. 8. baskında, çağdaş sınıf yönetimi ilkeleri; öğrenci merkezli, katılımcı ve demokratik öğrenme tasarımları; çok kültürlülük ve kapsayıcılık; sosyal-duygusal öğrenme (SEL); ve yapay zekâ destekli sınıf yönetimi uygulamaları gibi güncel yaklaşımlar ile zenginleştirilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın öngördüğü özgürlük, bağımsızlık ve sorumluluk ilkeleri, kitabın bütününe yâйılmıştır. Böylece öğretmen adaylarının hem kuramsal bilgilerini hem de sınıf içinde anında uygulanabilir pratik becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Kitaptaki her bölüm, alanında uzman akademisyenler tarafından kaleme alınmış; disiplinlerarası bir bakış açısıyla hem pedagojik hem de uygulamalı boyutlar bütüncül olarak ele alınmıştır. İçerik, metinlerin yanı sıra görseller, karikatürler ve örnek olaylarla desteklenerek öğrenmenin daha kalıcı, zevkli ve düşündürücü olması sağlanmıştır. Bu eser, yalnızca bir ders kitabı değil; aynı zamanda öğretmenlerin meslek yaşamı boyunca başvurabilecekleri kapsamlı bir başvuru kaynağı olarak tasarlanmıştır.

Bu sürecin her aşamasında katkı sağlayan tüm bölüm yazarlarına ve bana her zaman her koşulda destek olan eşim Prof. Dr. Pınar Yengin Sarıkaya'ya, oğlum Doruk Destan'a ve kızım İlgin Öykü'ye teşekkür ederim.

PROF. DR. RUHİ SARPKAYA

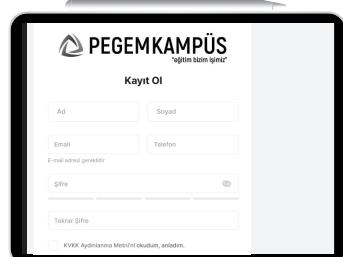
EYLÜL 2025

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

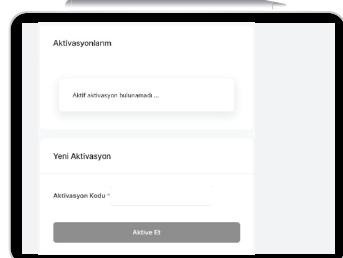
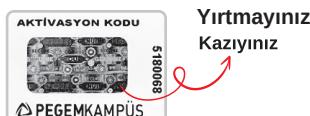
Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

**1. Adım
Üyelik**

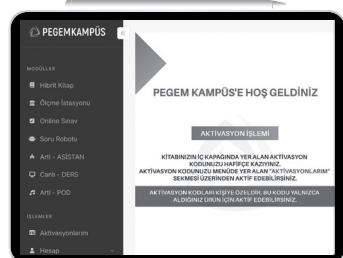
Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

**2. Adım
Aktivasyon**

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan **“Aktivasyonlarım”** sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

**3. Adım
Ürünlerim**

“Hibrit Kitap” sekmesinden kitap içerisinde yer alan uygulama, örnek olaylar, test soruları ve sık sorulan sorulara erişim sağlayabilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

Konunun en önemli tarafını ve özet bilgilerini veren kısa açıklamalarıdır.

Püf Noktası

Etkili öğrenmelerin gerçekleştirilemesinin ilk ve en temel adımı sınıf yönetimidir.

Yeni konuya geçmeden önce ilgili konunun içeriğindeki bilgilerin üzerinde tekrar düşünmeyi sağlayan sorulardan oluşur.

İlerlemeden Önce

1. Hedeften haberdar etme hangi öğrenmenlik yeterliliği ile ilgilidir?
2. Öğrenme sürecinin merkezinde öğrenci olan sınıf yönetim yaklaşımı hangisidir? Açılayınız.
3. Eğitimin işlevleri kaç başlık altında incelenir?

Okuyucuların, eleştirel ve analitik düşünme becerilerini kullanarak farklı konular arasında ilişkilendirme yapmasını sağlamak amacıyla sorulan sorulardır.

Bağlantıyı Kur

Sınıf arkadaşını sürekli rahatsız ederek istenmeyen davranışlar sergileyen öğrenci olan bir öğretmen, öğrencisini kendi masasının önündeki sıraya oturtmuştur. Sizce bu öğretmen hangi sınıf yönetim modelini kullanmıştır?

Konunun başta hedeflenen kazanımlarına ulaşılıp ulaşılmadığını ortaya çıkaran sorulardır.

Tartışma Soruları

1. Sınıf yönetiminde niçin çok kültürlü lüge dikkat etmek gerekir? Örneklerle açıklayınız.
2. Sınıf iklimi ile sınıf kültürü arasında ne fark vardır?
3. Yenilenmiş İlköğretim programında çağdaş sınıf yönetimi yansımaları nelerdir?

Konuları görselleştirerek önemli noktaları vurgulayan karikatürlerdir.

Hümanist yaklaşımda öğrenciler demokratik ve pozitif bir sınıf ortamında kendi potansiyellerine göre öğrenme gerçekleştirir.

BAŞLARKEN

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMLARINDA SINIF YÖNETİMİ

Yapilandırmacı Anlayışta Sınıf Yönetimi Stratejileri	2
Kaynaklar	4

1. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİNİN TEMEL KAVRAMLARI

Prof. Dr. Hasan ARSLAN

Giriş	8
Eğitim-Okul-Sınıf ve Sınıf Yönetimi	8
Öğretmen Yeterlikleri	10
Kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim.....	10
Öğrenciyi tanıma	11
Öğrenme-öğretme süreci	11
Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme	11
Okul-aile ve toplum ilişkileri.....	11
Program ve içerik bilgisi	11
Sınıf Yönetimi Model ve Yaklaşımları.....	12
Geleneksel Yaklaşım	12
Çağdaş Yaklaşım	12
Tepkisel Yaklaşım.....	13
Önleyici Yaklaşım.....	13
Gelişimsel Yaklaşım	13
Bütünsel Yaklaşım	14
Eğitimin İşlevleri ve Sınıf Yönetimi.....	14
Sınıf Yönetiminin Boyutları	15
İnsana İlişkin Bakış Açıları ve Sınıf Yönetimi.....	15
Hümanist yaklaşım	15
Davranışçı yaklaşım	16
Psikoanalitik yaklaşım.....	16
Etkileşimci yaklaşım.....	16
Bilişsel yaklaşım.....	17
Demokrasinin İşleyişi ve Sınıf Yönetimi.....	17
Sınıf Yönetimi ve Öğrenme-Öğretme İlkeleri	18
Öğretmenin İlk Dersde Yapması Gerekenler	19
İyi Yönetilen Sınıfın Özellikleri.....	20
Sınıfta Çok Kültürlülüğün Yönetimi.....	21
Özet	23
Kaynaklar	24
İlgili Alanyazın	25
Tanılayıcı Dallanmış Ağaç.....	27

2. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN ETMENLER

Prof. Dr. Cemil YÜCEL Ebru KARATAŞ - Doç. Dr. Gökhan DEMİRHAN

Dr. Öğr. Üyesi Şeyma ŞENGİL AKAR - Arş. Gör. Uğur BİNİCI

Giriş	30
Sınıf Yönetiminin Sosyolojik Boyutları	31
Toplumsal Etkileşim	32
Toplumsal Etkileşim ve Sınıf	34
Sınıf Yönetiminin Psikolojik Boyutları	38
Öğrenci Özellikleri	38
Öğretmenin Özellikleri	42
Sınıf Yönetiminin Eğitsel Boyutları.....	47
Okul Yönetiminin Tutumu ve İşleyışı.....	47
Öğretmenin Niteliği.....	50
Okulun Amaçlarına Bağlılık Derecesi.....	53
Geleneksel Eğitim Anlayışı.....	56
Özet	58
Kaynaklar	59
İlgili Alanyazın.....	61
Yapilandırılmış Grid.....	63

3. BÖLÜM

SINIFIN FİZİKSEL DÜZENİNİ OLUŞTURMA

Prof. Dr. Nail YILDIRIM

Giriş	66
Eğitim Ortamının Özellikleri.....	66
Fiziksel Ortamın Önemi	68
Fiziksel Ortamın Değişkenleri	69
Sınıf Büyüklüğü.....	69
Öğrenci Sayısı	69
Sınıfın Yerleşim Düzeni	70
Yapay Zekâ Destekli Sınıf Yerleşim Düzeni	73
Proje Çalışmalarında Oturma Düzeni	74
İklimlendirme	75
Aydınlatma	75
Renklendirme (Sınıf duvarları, sınıfın araç gereçleri).....	75
Temizlik	77
Gürültü	78
Sınıfın Estetik Görünümü	79

Özet	80
Kaynaklar	81
İlgili Alanyazın	83
Doğru - Yanlış	85

4. BÖLÜM

SINIF DISİPLİNİ VE KURALLARI

Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM

Giriş	88
Disiplin ve Sınıf Disiplini	88
Sınıf Disiplinin Önemi	89
Sınıf Disiplini Modelleri.....	90
Canter modeli: Etkin disiplin	90
Glasser modeli: Gerçekçi terapi.....	91
Kounin modeli: Grup yönetimi (dinamiği)	92
Davranışçı model: Skinner modeli.....	93
Etkili öğretmenlik eğitimi modeli: Etkin dinleme, ben dili ve kaybeden yok	95
Mantıksal sonuçlar modeli: Öz disiplini geliştirme	96
Sınıf Disiplini Sorunları.....	98
Sınıf Disiplini Sorunlarının Kaynağı	102
Sınıf Disiplini Sorunlarını Önleme ve Tepki	103
Sınıf disiplini sorunu çıkışını önleyici yöntemler.....	103
Sınıf disiplini sorununa tepki yöntemleri.....	104
Kural ve Sınıf Kuralları.....	105
Etkili Sınıf Kurallarının Özellikleri	106
Sınıf Kurallarını Oluşturma.....	107
Sınıf Kurallarının Öğretilmesi ve Uygulanması.....	109
Sınıf Kurallarını Etkileyen Etmenler	110
Aile	110
Öğretmen	111
Akran grubu.....	111
Okul yönetimi	112
Rehberlik servisi	112
Öğrencideki sorumluluk bilinci	112
Özet	114
Kaynaklar	116

5. BÖLÜM

SINIF İÇİ İLETİŞİM VE ETKİLEŞİM

Prof. Dr. Sait AKBAŞLI

Giriş	120
İletişim ve İletişim Özellikleri Nedir?	120
İletişim Sürecinin Öğeleri ve Özellikleri	121
İletişim Türleri.....	124
Sözlü İletişim.....	124
Sözlü İletişim Türleri	124
Sözlü İletişimin Birey ve Toplum Açısından Önemi	125
Sözlü İletişim Becerileri ve İlkeleri	126
Sözlü İletişimde Etkin Dinleme Becerileri	127
Sözsüz İletişim	128
Etkili İletişim Geliştirme.....	131
Öğrencileri Tanıma	131
Öğrencilerle İlişkileri Gözden Geçirme	132
Öğrencilerle Kişisel Yakınlaşmalar İçin Fırsatlar Yaratma.....	132
Sınıf İçi İletişimde Öğretmenin Rolü	133
Başlıca İletişim Engelleri	134
Öğretim Sürecinde İletişim	136
Sınıf İçi İletişimde Ortak Dil Kullanımı.....	138
Dilin Okul Başarısındaki Yeri	140
Özet	142
Kaynaklar	144
İlgili Alanyazın	148
Boşluk Doldurma	150

6. BÖLÜM

SİNİFTA ZAMAN YÖNETİMİ

Prof. Dr. Mustafa BAYRAKÇI

Giriş	152
Zaman Yönetimi ve Önemi	153
Zaman Yönetiminde Farklı Yaklaşımlar	155
Düzenli Yaşama Yaklaşımı (Düzen Yaklaşımı)	156
Savaşçı Yaklaşım (Zamana Sahip Çıkma Yaklaşımı)	156
Hedef Belirleme Yaklaşımı (Başarı Yaklaşımı)	157
ABC Yaklaşımı	157
Sihirli Araç Yaklaşımı.....	157
İyileştirme (Rehabilitasyon) Yaklaşımı	158

Kendini Akıntıya Bırakma Yaklaşımı.....	159
Sınıfta Zaman Yönetimi.....	159
Gerçekte Ne Kadar Zamanımız Var?.....	160
Sınıfta Zaman Tuzakları.....	161
Ders Öncesinde Zaman Yönetimi	162
Derste Zaman Yönetimi	163
Ders Sonunda Zaman Yönetimi	168
Sınıf İçi Rutinler	169
Özet	172
Kaynaklar	173
İlgili Alanyazın.....	175
Ben Neyim?	177

7. BÖLÜM

SINIFIN İLİŞKİ DÜZENİNİ OLUŞTURMA

Öğr. Gör. Sadi YILMAZ

Giriş	180
Grup Dinamigi Açısından Sınıfin İlişki Düzeni	181
Sınıfta İlk Günler	184
Tanışma	187
Sınıf İklimi	192
Öğretmen Beklentileri	196
Sınıfta Demokrasi.....	200
Özet	205
Kaynaklar	208
İlgili Alanyazın.....	210
Bilgi Haritası.....	212

8. BÖLÜM

SINIF İÇİ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİİNİN YÖNETİMİ

Prof. Dr. Kemal KAYIKÇI

Giriş	214
A) Öğretimin Planlanması.....	214
Planlanmanın Tanımı ve Önemi.....	214
Bir Yasal Zorunluluk Olarak Planlama	217
Sınıf Yönetiminin Bir Süreci Olarak Planlama	217
Plan Yapmanın İlkeleri	218
Plan Çeşitleri.....	219

Ünitelendirilmiş Yıllık Plan	219
Ders Planı	220
Etkili Öğretmen Özellikleri	220
Öğretimin Uygulanması	222
Yapilandırmacı Yaklaşımı Göre Dersin Uygulanma Aşamaları	228
Çağdaş Öğrenme Öğretme Yaklaşım ve Yöntemleri	229
Sunuş Yoluyla Öğretim	229
Buluş (Keşif) Yoluyla Öğretim	230
Araştırma Yoluyla Öğretim	230
Programlı Öğretim	231
Proje Tabanlı öğrenme	231
Beyin Fırtınası Yöntemi	232
Problem Çözme Yöntemi	233
Çoklu Zekâ Kuramı ve Öğrenme Öğretme Süreci	234
İş Birlikli Öğrenme	235
Aktif Öğrenme	236
Yapilandırmacı Yaklaşım ve Öğrenme Öğretme Süreci	238
Yapilandırmacılığın Temel Özellikleri	238
Yapilandırmacı Yaklaşımında Öğretmenlerin Rolü	239
Türk Millî Eğitim Sisteminde Yenilenen İlköğretim Programları ve Yapilandırmacı Yaklaşımı Geçiş	240
Öğrencilere Ödev Verme ve Değerlendirmenin Temel İlkeleri	241
Öğrenci Ödevleri	241
Değerlendirme	242
Yapay Zeka Destekli Ödevlendirme	243
Değerlendirmenin amaçları	243
Yapilandırmacı Anlayışa Göre Değerlendirme	244
Türk Eğitim Sisteminde Uygulanan Yapilandırmacı Programda Değerlendirme Uygulamaları	245
Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo)	245
Etkili Bir Planlama ve Uygulama İçin Dikkate Alınması Gereken Temel Öğrenme ve Öğretme İlkeleri	246
Özet	249
Kaynaklar	250
İlgili Alanyazın	252
Balık Kılçığı	254

9. BÖLÜM

İSTENMEYEN DAVRANIŞLARIN YÖNETİMİ

Prof. Dr. Ali ÜNAL

Giriş	256
İstenmeyen Davranış Nedir?	257
Yapay Zekâ Destekli İstenmeyen Davranış Yönetimi.....	260
İstenmeyen Davranışlarla Başa Çıkma Stratejileri	261
Davranış Sonuçları Tarafından Belirlenir.....	262
Davranıcı Yaklaşımı Göre İstenmeyen Davranışların Yönetimi'ne İlişkin Stratejiler	263
ABC yaklaşımı	263
Verimli Bir Öğrenme Ortamı Yaratma.....	264
Onları İyi Davranırken Yakala.....	265
Övgüyü Kullanma	265
Olumlu Dil Kullanmak.....	266
Model Olmak.....	267
Özel Konuşmak.....	268
Görmezden Gelme	269
Göz Teması	270
Öğrenciye Yaklaşma	270
Öğrenciyle Anlaşma Yapma	270
Ceza.....	272
Davranış Duygular Tarafından Belirlenir	274
Davranış, Duygular Tarafından Belirlenir Yaklaşımına Göre İstenmeyen Davranışların Yönetimi'ne İlişkin Stratejiler.....	275
Öğretmenin Rolü: Destek ya da Utandırma.....	275
Dil Öz Saygıya Zarar Vermemelidir	276
Dönüt Yapıçı Olmalıdır.....	276
Kişi ve Davranışı Birbirinden Ayırmak.....	277
Duygusal Farkındalık Modeli Olmak	277
Etkin Dinleme	278
Ben ve Sen Arasındaki Farklılıklarını Bilme	278
Saygı ve Kabul Tutumunu Südürme	279
Olumlu Vücut ve Sesli Mesajları Göndermek.....	279
Başkalarının Beden Dilini Okumak	280
Sözlü ve Sözsüz Teknikler.....	280
Başlıaticılık.....	280
Küçük karşılıklar.....	280
Açık uçlu sorular	281
Tekrarlamak.....	281
Duyuları yansitmak.....	281

Davranış Düşünceler ya da Düşünme Süreçleri Tarafından Belirlenir	282
Davranış Düşünme Süreçleri Tarafından Belirlenir Yaklaşımına Göre İstenmeyen	
Davranışların Yönetimi'ne İlişkin Stratejiler	282
Düzeltilci Dil	282
Davranışlarının Diğerleri Üzerindeki Etkisinin Farkına Vardırmak (Ben Dili Kullanmak)	284
Tepki İçin Zaman Vermek	285
Dil Seçimi	285
Davranış ve Sonuçları Arasındaki İlişkiyi Vurgulamak	285
Kuralları Öğrencilerle Birlikte Belirlemek	286
İstenmeyen Davranışların Yönetimi'nde Öğretmenlere Öneriler	287
Öğrencileri meşgul et	287
Tetikte ol	287
Sempatik ol	287
İsrarlı ol	288
Öğrencilerini tanı	289
Öğrencinin en yakın arkadaşı olmaya çalışma	289
Öğrencilerin kâbusu olmaya çalışma	289
İyi davranışını takdir et	290
Özet	291
Kaynaklar	293
İlgili Alanyazın	294
Örümcek Kavram Haritası	296

10. BÖLÜM

SINİFTA GÜDÜLENME

Prof. Dr. Uğur GÜRGAN

Giriş	298
Eğitimde Gündelenme ve Temel Özellikleri	300
Gündelenmiş Davranışın Gündelenmemiş Davranıştan Farkı	302
Gündelenmede Öğretmenin Rolü	302
Gündelenme Türleri	304
Bireysel Gündelenme	304
Bedensel (Fizyolojik) Gündelenme	305
Sosyal Gündelenme	305
Ruhsal (Psikolojik) Gündelenme	306
Sınıfta Gündelenmede Yapay Zeka	306
Başlıca Gündelenme Kuramları	307
Davranışçı Yaklaşım	307
İnsancıl Yaklaşım ve Maslow'un İhtiyaç Kuramı	308
Bilişsel Yaklaşım	309

Beklenti ve Değer Kuramları.....	309
Başarma Kuramı	310
Neden Bulma (Yükleme) Kuramı	310
Öz Yeterlik Kuramı	312
Öz Değer Kuramı	313
Öz Kararlılık Kuramı	314
İçsel ve Dışsal Güdülenme ve Güdülenmemе	315
Dışsal Güdülenme İçsel Güdülenme.....	317
Ödül, Övgü ve Geribildirim.....	318
Notlar ve Değerlendirme.....	320
Güdülenmemе (Amotivasyon)	321
Hedef Kuramları	321
Hedef Kuramı	321
Hedefe Yönelme Kuramı.....	322
Başarı Güdüsü Kuramı	323
Herzberg'in Çift Etmen Kuramı.....	324
Öğrencileri Güdüleme Stratejileri.....	325
Özet	329
Kaynaklar	330
İlgili Alanyazın.....	333
Hiyerarşik Kavram Haritası.....	334

11. BÖLÜM

SINIFTA ÖZEL GEREKSİNİMİ OLAN ÖĞRENCİLERİN YÖNETİMİ

Doç. Dr. Osman ÖZOKÇU

Özel Gereksinimli Bireyler ve Özel Eğitim	336
Özel Gereksinimli Çocuk/Öğrenci Kimdir?.....	336
Özel Eğitim Nedir?.....	336
Özel Eğitimle İlgili Diğer Tanımlar	337
Özel Gereksinimli Çocukların/Öğrencilerin Sınıflandırılması	338
Yapay Zeka Destekli Sınıfta Özel Gereksinimli Öğrencilerin Yönetimi	339
Problemlı Davranışlar ve Özel Gereksinimli Öğrenciler	340
Problem Davranışların Tanımlanması	341
Problem Davranışların Gözlenmesi ve Kayıt Edilmesi.....	342
Davranışın Doğrudan Gözlenmesi	342
Gözlenecek davranışın belirlenmesi.....	343
Ölçüm sisteminin seçilmesi	343
Kesin Kayıt Teknikleri	343
Yaklaşık kayıt teknikleri	344
Gözlemi kimin yapacağına ve gözlemin hangi sıklıkta yapılacağına karar verme	347

Başlangıç verisi toplanması ve grafikte gösterilmesi	347
Davranış değiştirme planı boyunca veri toplama	347
Problem Davranışlarının Kontrol Edilmesi	347
Uygun Davranışların Artırılması	348
Problem Davranışların Önlenmesi	350
Bazı Problem Davranışların Hoş Görülmesi	352
Problem Davranışları Azaltma Yöntemleri	354
Ayrımlı pekiştirme	354
Sönme	355
Hoşa Giden Uyarını Çekme	355
Tepkinin bedeli	355
Mola	356
Hoşa Gitmeyen Uyarın Verme	356
Ceza	357
Aşırı düzeltme	357
Diğer Davranış Değiştirme Yöntemleri	357
Davranış Sözleşmesi Yapma	357
Davranış Değiştirme Planı Hazırlama ve Uygulanan Programın İzlenmesi	358
Davranış Değiştirme Planı Hazırlama	358
Uygulanan Programın İzlenmesi	359
Özet	361
Kaynaklar	362
İlgili Alanyazın	363
 Dizin	366

Başlarken

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMLARINDA SINIF YÖNETİMİ

Yapılandırmacılık (constructivism, bireyin öğrenme sürecinde etkin bir rol üstlenerek bilgiyi kendi deneyimleri ve mevcut bilgi birikimi doğrultusunda yapılandırmasını temel alan bir yaklaşım)dır. Geleneksel eğitim anlayışından farklı olarak, öğrenenin merkezde olduğu bu yaklaşım, çağdaş eğitim sistemlerinde köklü bir değişimin öncüsü olmuştur. Eğitimde öğrenciye daha fazla sorumluluk ve bağımsızlık kazandırmayı hedefleyen yapılandırmacı yaklaşım, bu doğrultuda sınıf yönetimi ve öğrenme ortamlarının yeniden düzenlenmesini gereklili kılmaktadır.

Yapılandırmacılık, bilgi ve bilginin oluşumu üzerinde açılımlara gitme amacıyla güvenen bir yaklaşım olarak ortaya çıkmıştır. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğrenenin mevcut ya da geçmişten gelen bilgileri temel olarak yeni düşünceler veya görüşler oluşturmasını ifade etmektedir (Holt ve Kysilka, 2006). Yapılandırmacı yaklaşımı birlikte bilgiye dair ortaya çıkan yeni ve farklı bakış açıları, günümüzde bilgiye ve bilgi edinme süreçlerine yönelik bakış açısını hızla değiştirmektedir. Çağdaş eğitimi hedefleyen pek çok ülke, bu değişimden etkilenerek eğitim sistemlerini yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda yeniden şekillendirmiştir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, İngiltere, Avustralya, Yeni Zelanda, İspanya, Finlandiya, İrlanda, İsrail, Avustralya ve Singapur gibi ülkeler eğitim programlarında yapılandırmacı yaklaşımı yer vermektedir (Acat, Anılan ve Anagün, 2007).

Türk Eğitim Sistemi, temel ilkelerinden biri olan bilimsellik doğrultusunda, çağdaş yaklaşımları ve bilimsel gerçeklere dayalı bir eğitimi esas almaktadır. Bu ilkeye bağlı olarak, dünyada ve eğitim alanında yaşanan gelişmelere uyum sağlama amacıyla, 2005 yılında İlköğretim Türkçe, matematik, hayat bilgisi, sosyal bilgiler ile fen ve teknoloji derslerinin programlarında köklü bir değişim gerçekleştirilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği bu yeni programlar, eğitim sisteminde çağdaş bir dönüşümün başlangıcı olmuştur (Akbayır, Baki, Çepni, Baysal, 2006). 2005 yılında uygulamaya konan İlköğretim programları ile geleneksel eğitim anlayışının terk edilip yapılandırmacılığın benimsenmesi, eğitime olan bakış açılarında ve eğitsel uygulamalarda köklü değişiklikleri beraberinde getirmektedir. Bu köklü değişikliklerin yansımalarından ve önemli değişikliklerden biri de yapılandırmacı anlayışta sınıf yönetimidir.

Yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimi ve yapılandırmacı uygulamalar öğretmenleri genel anlamda kaygılandırmaktadır. Özellikle ilk geçiş aşamalarında daha önce yapılandırmacı yaklaşımı tanıtmamış, geleneksel sınıf deneyimleri yaşamış öğrenciler

Püf Noktası

Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında, bilgilerin deneyimler ve yaşıtlar sonucunda öğrenen tarafından yeniden oluşturulması amaçlanır.